

Budynki, budowle, obiekty i detale drewniane na makiecie (4)

Przyszedł wreszcie czas na omówienie najbardziej skomplikowanych budowli drewnianych. Oczywiście niezmienny pozostanie materiał służący do ich wykonania. Skorzystamy ze stosowanych już przy budowie łatwiejszych obiektów listewek i pasków forniru, a niezastąpionym spoiwem będzie oczywiście klej typu wikol.

W większości starszych budynków więźba dachowa ma konstrukcję drewnianą. Z reguły nie jest ona widoczna, gdyż kryje się pod połacią i pokryciem dachu. W modelu najczęściej odwzorowuje się więc tylko wystające poza mury fragmenty krokwi i murlat, ale są obiekty, w których warto wykonać – wzorem oryginału – całą konstrukcję więźby dachowej. Należą do nich np. parowozownie. Przez duże, najczęściej otwarte drzwi można łatwo zaglądnąć do ich wnętrza. Zatem konstrukcja dachu nie powinna zostać w takim modelu pominięta. Czasami warto wykonać dach w formie rozbielanej. Po jego zdjęciu oczom oglądających ukaże się wnętrze obiektu. W takim przypadku odtworzenie więźby dachowej jest wręcz obowiązkowe. Po uchyleniu dachu widzowie będą mogli bowiem podziwiać nie tylko wnętrze, ale również misterną konstrukcję ciesielską więźby (fot. 1, 2). Trudno jest opisać w tym miejscu wszystkie stosowane w budownictwie konstrukcje dachowe (rys. 1). Ważne jest natomiast, aby w modelu wiernie naśladować oryginał, gdyż próby konstruowania dachu „na własną rękę” z reguły kończą się niepowodzeniem, a wykonana więźba rzadko kiedy przy-

Fot. 1 Dach o konstrukcji drewnianej na jednostanowiskowej parowozowni

Fot. 2 Widok odtworzonej więźby dachowej (widocznej po uchyleniu dachu)

Rys. 1 Przykłady konstrukcji drewnianych więźb dachowych

Fot. 3 Drewniana wiatra magazynowa

Fot. 4 Elementy konstrukcyjne drewnianej wiatry:
 1) słupy; 2) krokwie; 3) płatwie; 4) zastrzały (miecze); 5) belka kalenicowa; 6) kleszcze;
 7) połąc dachowa; 8) wiatrownica; 9) stopy fundamentowe

pomina oryginał. Modelarzom, którzy zechcą spróbować sił w odtworzeniu drewnianej konstrukcji dachowej w miniaturze polecam na wstępie lekturę poradników budowlanych, a później sporządzenie dokładnej inwentaryzacji odtwarzanego obiektu „z gruntu” lub zdobycie jego planów.

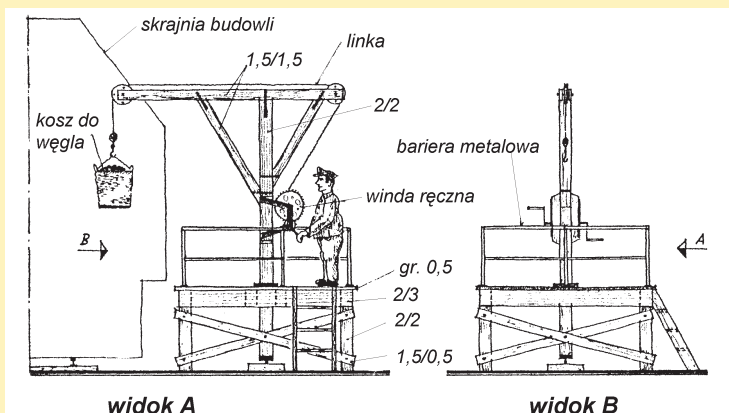
Bardzo ciekawym obiektem jest drewniana wiatra, przedstawiona na kolejnych fotografiach (fot. 3, 4). Przez to, że pozbawiona jest ona ścian bocznych, cała drewniana konstrukcja obiektu pozostaje niejako „na wido-ku”. Musi być zatem wykonana szczególnie starannie i oczywiście – zgodnie z oryginałem. Słupy spoczywają na betonowych stopach fundamentowych, które zostały „wyciągnięte” ponad poziom posadzki. W modelu wykonano je z grubego kartonu (równie dobrze można zastosować kawałki grubszych listewek), „otynkowanego” gęstą farbą emulsyjną. Słupy i główne belki to oczywiście listewki o przekroju 2 x 2 mm. Z takich samych listewek wykonano krokwie i zastrzały. Jedynie stężenia poprzeczne – kleszcze, biegnące od jednej do drugiej krokwi (w górnej części słupów) to dwie fornirowe deski przyklejone po obu stronach belek. Sądzę, że zaprezentowane fotografie są dobrą bazą do wykonania rysunku, a później do zbudowania podobnej wiatry. Informuję, że nie jest to prosta konstrukcja, a wklejenie belki kalenicowej wymaga od modelarza posiadania pewnej wprawy. Gdy szkielet wiatry jest gotowy, należy „odeskować” krokwie fornirem i pokryć modelarską papą, zrobioną z pasków papieru. Nie można zapomnieć o wcześniejszym doklejeniu wiatrownic – desek umieszczonych na skrajnych krokwiach – i wywinieciu na nie końcówek papowego pokrycia.

Na koniec tej części proponuję wykonanie małego żurawia do nawęglania parowozów. Znakomicie nadaje się on do zainstalowania przy jedno- lub dwustanowiskowej parowozowni. Oczywiście jest to urządzenie o konstrukcji drewnianej. Zamieszczony plan (rys. 2) oraz fotografia (fot. 5) z powodzeniem wystarczą do zbudowania w miniaturze tego ciekawego urządzenia wszystkim tym, którzy przeszli już przez etap budowy ogrodzeń, małych i średnich wiat itp. elementów drewnianych.

Za miesiąc zaprezentuję możliwości wykorzystania drewna do budowy całych budynków lub zasadniczych elementów ich konstrukcji.

Leszek Lewiński

Fot. Stanisław Świdorski

Rys. 2 Plany drewnianego żurawia do nawęglania

Fot. 5 Żuraw do nawęglania małych parowozów